

pet šolskih let. Ako pa pri kaki šoli ni mogoče določiti tega, ali da je šola še premalo časa ali iz kakih drugih vzrokov, naj se za podlogo vzame popisovanje šolskih otrok.

Dokaz za sposobnost poučevanja v verouku se dokaže z učiteljskim spričalom (§. 38. postave 2. maja 1883. l., drž. zak. 53.), pridržaje misel, da kandidat za službo šolskega vodja, odkar je dobil učiteljsko sposobnost, svoje vere ni izpremenil.

Učitelji, ki so dobili učiteljsko sposobnost pred 1. oktobrom 1872. l., t. j. pred dnevom, ob katerem je veljavo zadobila postava za učiteljske preizkušnje z dné 5. aprila 1872. l., drž. zak. šte. 50., so sposobni poučevati v krščanskem nauku pod zgoraj omenjenim pridržkom (učitelji, po starem načinu sprašani, so bili tudi sposobni za poučevanje v verouku, ker so bili navadno v tem tudi izprašani).

Učitelji, ki so bili izprašani po izpraševanjski postavi z dné 5. aprila 1872. l. so sposobni za poučevanje v verouku pod zgoraj omenjenim pridržkom le takrat, ako je to določno povedano v spričalu učiteljske sposobnosti ali v napredku (izidu) dopolnilnega izpita (ministrski razglas z dné 30. septembra 1875. l., šte. 829.).

2. Kadar se razpiše služba šolskega vodja za umeščenje, se služba kot taka določuje, naznani se kategorija ljudskih šol in zahtevati se ima dotični dokaz po premeru veroizpovedanja večine učencev. Sicer se je pa pri nameščenju šolskih vodjev držati, kakor dosihmal določil, ki se tičejo pravnih razmer učiteljstva na javnih ljudskih šolah.

3. Zdaj nameščeni šolski vodje ostanejo tudi, ako nimajo zgoraj omejene sposobnosti v službi, in imajo dotično zmožnost dokazati le takrat, kadar prosijo druge službe za vodja.

Šolskim oblastim se ukaže, delati na to, da se takoj izvrše ti ukazi gledé na §. 75. postave z dné 2. maja 1883. l., drž. zak. šte. 53., v dotičnem upravnem okrožji.

Poučilo šolskim oblastim in šolskemu nadzorništvu.

Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ je dobilo kot dodatek k ukazu gospoda ministra za bogočastje in uk z 12. jun. t. l. to-le pismo:

„Slavnemu uredništvu pošiljam sledeči višji ukaz s prošnjo, da bi ga vzprejelo v svoj cenjeni list.

V Ljubljani, v dan 24. jun. 1883. l.

C. k. deželni predsednik:

Winkler l. r.

Preloženi ukaz se glasi:

Njih Vzvišenost gospod minister za bogočastje in uk je z ozirom na izpeljavni ukaz k postavi z 2. maja t. l., drž. zakon. šte. 35., v poučilo šolskim oblastim in šolskemu nadzorništvu in v daljše razjasnenje sè slavno odloko z 12. jun. t. l., k šte. 10618, razglasil naslednje:

Imenovana postava ne izpreminja zdanje šolske sisteme in ima le namen, kakor je vlada mej obravnavami v zboru večkrat poudarjala, odpraviti pomanjkljivosti, ki so se pokazale za časa državne šolske postave s 14. maja 1869. l., in gledati na gospodarske potrebe pri ljudstvu toliko, kolikor se to strinja z nalogo šolskega izobraževanja.

Napovedana revizija učnih črtežev za razne vrste splošnih ljudskih šol (ukaz za izpeljavo I. k §. 3.) dotičnih učnih smotrov v večini in celoti ne bo izpreminjala. Skušnje, pridobljene v teku let, naj pa vodijo tje, da se odvzame otrokom na spodnji in srednji stopinji šolske starosti nekoliko bremena, ki jih preveč obtežuje; to se doseže s tem, da se nauki namenu primerno odberó in učna tvarina prikladno razdeli; s tem se ima odpraviti naopaka, ki se je pri mnogih šolah pokazala, da mora primeroma veliko število sicer zdravih in pravilno razvitih otrok razred ponavljati. Posebno pa je paziti pri odberi učne tvarine za otroke dveh najvišjih starostnih stopinj, ker pri tem gre gledati na praktične potrebe prihodnjega življenja pri šolski mladini.

Naredba zastran poludnevnega in celodnevnega pouka (k §. 7. izpeljavnega ukaza) daje šolskim oblastim prosteje gibanje, ki presega dotične določbe šolskega in učnega reda, in zarad tega je moči, da se privoli poludnevno poučevanje in se s tem ustreže krajevnim razmeram in potrebam.

Zastran zavodov in učnih tečajev, katerih omenja postava v §§. 10., 59., odstavek 2.; in 62., odstavek 2., veljajo dozdanji ukazi tudi zanaprej, a bistveno in načelno se premení to, da ima deželna postavodaja osnovati in vzdržati tudi te zavode in učne tečaje. Deželne šolske oblasti bodo tedaj pazile na to, ako se pokaže dotična potreba, ki se ravna po napredku in razvoju splošnega ljudskega šolstva, porazumevale se bodo zarad tega z deželnimi odbori in od časa do časa stavile potrebne nasvete do šolskih oblasti.

Realne šole so imele pri svoji osnovi tudi nalog, da izobrazijo na srednji stopinji za obrtnijska dela, ali odkar je osnovana državna ljudska šola, so bile prenamerjene tako, da veljajo v splošno omikanje in pripravljavno izobraženje za više strokovne šole, ostal je presledek v šolskem organizmu, kateri se ima popolniti z ozirom na druge razmere, ki so se mej tem časom spremenile pri šolski uredbi s tem, da se primerno prenameré in povzdignejo meščanske šole (izpeljavni ukaz IV. k §§. 17., 18. in 19.). Meščanska šola ima za ta stan, kamor se obrnejo otroci, ko dovrše šolsko dolžnost, podeliti potrebno splošno izobraženje, in gledati tudi na posamezne potrebe, kakor to obrt in način preživenja v kraji in okrajih zahteva.

Po taki uredbi bode meščanska šola ob enem tudi pripravljala k vstopu v strokovne šole. Tudi učenec, ki bode iz meščanske ali iz najvišje kategorije ljudske šole prestopil v izobraževališče za učitelje, bode sam po svojem učenju uspešno spoznaval smotre pri poučevanju v ljudski šoli.

Da se doseže namen postave, morajo pri napravi in opravi vsake posamezne meščanske šole zdatno sodelovati vsi bližnji službeni krogi, in ozirati se je zraven na obrtnijske in kmetijske koristi, vender tako, da se ne prezirajo pedagogično-didaktična pravila pri poučevanju v ljudski šoli.

S tem, da se meščanska šola more s splošno ljudsko šolo vsake kategorije združiti, bode se število meščanskih šol ložeje kakor do zdaj množilo, in pričakuje se, da zaradi svrhi primerno uravnanih meščanskih šol ne bodo učenci tiščali toliko v spodnje razrede srednjih šol. (Dalje prih.)

Ženska vzgoja.

(Spisuje Jos. Ciperle.)

14.

„Mladi star'ga več ne sluša,
Stari mlad'ga še spoštuj!
Moj Bog, kaj še človek skuša,
Svet pa je če dalje huj.“
Národná.

Še na drug način se pokvarijo otroci, da postanejo nepokorneži. Premnogi stariši imajo jako abotno navado, da obdaré otroke z majhnimi darili, ako so pridni in ubogljivi. Dostikrat slišimo rekati stariše otrokom: „Ako bodeš priden, boš dobil krajcar.“ S to obljubo menijo otroke navdušiti, da izpolnuj z radostjo njih povelja. Toda to je zelo škodljivo.

Najprvo ali od začetka je otrok pač zadovoljen z enim krajcarjem; ali pozneje užé tirja dva, potem tri, štiri in še več krajcarjev. In ako ne bomo mogli mu jih dokladati, zgodilo se bode kmalu, da nam bode odrekel pokorščino. — In čemu tudi kupovati njegovo pokorščino s krajcarji! Čisto naravno je, da nas otrok mora ubogati. Ali ni užé dovolj, da mu dajemo hrano, stanovanje, obleko? Čemu delamo in se trudimo mi? Za nič družega, nego za svoj vsakdanji kruh, obleko in stanovanje. Vender otrok naj bi še vrh temu kaj dobival?

Tudi ne obdarujejo stariši otrok vselej iz proste volje, dostikrat so celó prisiljeni ravnati tako. Ako začnó čutiti, da otroci več z radostjo ne izpolnuj njih ukazov, ako vidijo, da se je src otroških polastila nekaka neprijaznost do njih, zatekó se k darilom. Hoté tedaj kupiti si ubogljivost, ljubezen in prijaznost otroško. Gorjé jim! S tem pokvarijo le še bolj otroke. Ljubezen, kakor tudi ubogljivost se ne dá kupiti; ona naj izvira iz čisto nesebičnih virov.

Namestu da bi odtegnili takim otrokom tudi svojo ljubezen; namestu da bi pokazali neubogljivemu otroku vso svojo ostrost in resnobo, se mu laskajo z darili. Naravno je le, da se strup odpravi s strupom.